

for U. S. A., hvis det opretholder sine Krav til de Allierede, er en saadan økonomisk Tilstand ødelæggende: Dets Industri i Konkurrence ude og hjemme, dets Landbrug ude af Stand til at finde Købere til sine Produkter.

Mr. Keynes taler indtrængende sin Sag, han siger til sine Landsmand: Der skal ikke meget til nu, for at overbevise de fleste Englændere om, at de vil vinde mere i Ære, Anseelse og Rigdom ved klogt og ædelmodigt at søge Ligevægten i Europas Næringsliv og dets Velfærd genoprettet, end ved at prøve paa, hadefuldt, at presse en ødelæggende Betaling enten fra sine sejrriige Allierede eller af sin besejrede Fjende. Og i lignende Ord taler han til U. S. A. Men til Frankrig taler han om Traditionerne i dets Kultur, om den store Stilling det nu indtager. Han siger: Frankrig bør ikke græde over de ødelagte Egne, som let sættes i Stand igen (og som allerede i stort Omfang er i Orden); det bør eller ikke pralende søge militære Hege- monier, som hurtigt kan ødelægge det, men lad det løfte sit Hoved som Europas Fører og Behersker i alt, hvad an- gaar Menneskeandens fredelige Sysler.

Det, der gives Afkald paa er det usikre, det lidet giv- tige. Det, der vindes, er Fred og Venskab i Europa, og dermed Muligheden for at genrejse vor Verdensdels Øko- nomi. Det skulde ikke synes altfor optimistisk at haabe, at de der interesserer sig for at vinde begge Dele eller blot en af Delene, snart skulde være bleven saa mange, at deres Mening hverken kan haanes eller trues ned.

E. C.

H. G. WELLS: *The salvaging of civilization*. Cassel & Co., London & New York 1921.

Enhver, der har beundret den unge H. G. Wells, lært af hans sociologiske Studier „anticipations“, „mankind in making“, „new worlds for old“, „a modern utopia“,

for U. S. A., hvis det opretholder sine Krav til de Allierede, er en saadan økonomisk Tilstand ødelæggende: Dets Industri i Konkurrence ude og hjemme, dets Landbrug ude af Stand til at finde Købere til sine Produkter.

Mr. Keynes taler indtrængende sin Sag, han siger til sine Landsmand: Der skal ikke meget til nu, for at overbevise de fleste Englændere om, at de vil vinde mere i Ære, Anseelse og Rigdom ved klogt og ædelmodigt at søge Ligevægten i Europas Næringsliv og dets Velfærd genoprettet, end ved at prøve paa, hadefuldt, at presse en ødelæggende Betaling enten fra sine sejrriige Allierede eller af sin besejrede Fjende. Og i lignende Ord taler han til U. S. A. Men til Frankrig taler han om Traditionerne i dets Kultur, om den store Stilling det nu indtager. Han siger: Frankrig bør ikke græde over de ødelagte Egne, som let sættes i Stand igen (og som allerede i stort Omfang er i Orden); det bør eller ikke pralende søge militære Hege- monier, som hurtigt kan ødelægge det, men lad det løfte sit Hoved som Europas Fører og Behersker i alt, hvad an- gaar Menneskeandens fredelige Sysler.

Det, der gives Afkald paa er det usikre, det lidet giv- tige. Det, der vindes, er Fred og Venskab i Europa, og dermed Muligheden for at genrejse vor Verdensdels Øko- nomi. Det skulde ikke synes altfor optimistisk at haabe, at de der interesserer sig for at vinde begge Dele eller blot en af Delene, snart skulde være bleven saa mange, at deres Mening hverken kan haanes eller trues ned.

E. C.

H. G. WELLS: *The salvaging of civilization*. Cassel & Co., London & New York 1921.

Enhver, der har beundret den unge H. G. Wells, lært af hans sociologiske Studier „anticipations“, „mankind in making“, „new worlds for old“, „a modern utopia“,

eller bedre har forstaaet den Retningslinje, hvori vor Tid bevæger sig, gennem det vidunderlige, fantastiske og dog paa realistisk Grundlag opbyggede „the war of the worlds“, „the time machine“, „the sleeper awakes“, „the food of the gods“, „the war in the air“, „the first men in the moon“, „the world set free“, eller lært det 19. Sekels engelske næringsdrivende Middelklasse at kende i al dens Snæverhed, aandelige Forkrøblethed, Idéløshed og Mangel paa Vision ud over Fordel og Fornøjelse, gennem de med Dickens Humør skrevne „Kipps“ „Mr. Polly“ „the wheels of chance“, „Anna Veronica“, „Tungo Bungay“ o. s. v., vil skuffes over hans sidste Bog: den er i sit bedste en Gen-tagelse af hans tidligere Idéer, i sit værste kedsommelig, doctrinær og fantastisk uden at være baaren af virkelig Indbildningskraft. Det Billede, han giver af en Verden, hvori Europas forenede Stater er realiseret, er uden overbevisende Egenskab, og hans Afhandling om Opdragelse — bortset fra rigtige Bemærkninger om Undervisningsmateriellet — kun bekræftende hans Meddelelse om Manglerne i hans egen Uddannelse. Jeg har ikke læst hans berømte i 100,000der udkomne „outlines of worlds history“, og skal derfor ikke vove den Paastand, jeg allerede fremsatte for mig selv, da jeg læste hans Breve fra Sovjetrusland, at H. G. Wells har sagt, hvad han skal sige, og derfor for sin Berømmelses Skyld enten skal have et Embede, der kan beskæftige ham, eller en Have at dyrke, eller en Død at dø. Det er altid pinefuldt at se en stor Aands Formørkelse. Og dog er Wells endnu relativ ung. Naa det er maaske blot højtbetalt slet Journalistik, der genoptrykt som Bog skal dække en Skrædderregning.

Efter ovenstaaende er sat, har jeg læst „outlines“; for den, hvis Læsning er begrænset, vil „outlines“ give rigelig Føde for Tanken; og alle vil beundre Forsøget paa at trække Linierne for Samfundets Udvikling, men jeg vil ikke raade nogen til uden videre at acceptere hverken det som

Fakta fremstillede, eller de ofte uhyrlige Domme Wells tillader sig. Det er f. Ex. meget moralsk at reducere Cæsar in absurdum, fordi han som ung elskede Vin og Kvinder, men alligevel...! Og Menneskehedens Historie er ikke en samlet Udvikling, det er mange Grene af Slægten, der hver har sin Udviklingslinie; hvor det ene Folk er i Stenalderen, har det andet naaet ind i Jernets Tid.

L. V. Birck.